

Concert de Sant Isidre

Mateu Fletxa el Vell

LA JUSTA

i obres corals diverses del Renaixement.

Cor Adinoi
Parròquia de Sant Isidre

Ferran Quiroga, *tiorba*
Josep Martí i Montoliu, *director*

Divendres, 11 de maig de 2007 a les 21 h.
Temple parroquial de Sant Isidre. Aprestadora, 1. L'Hospitalet

Amb el suport de:

Ajuntament
de L'Hospitalet

El programa d'aquest concert es planteja una petita incursió en la música vocal del Renaixement.

La primera part consisteix en una breu col·lecció de cançons de temàtica diversa: l'exaltament del bon beure i del bon menjar, la sàtira personal, la gresca i finalment, l'amor que culmina en el madrigal *Il bianco e dolce cigno*. L'ur procedència és també diversa: francesa, franco-flamenca, espanyola i italiana.

La segona part l'ocupa l'ensalada de Mateu Fletxa el Vell, *La Justa*. En aquesta ensalada es descriu un torneig o justa, que presenta de manera al·legòrica la lluita entre el bé i el mal, armats de vicis i virtuts, i encarnats en Adam i Llucifer. El bé resulta vencedor gràcies a l'arribada de Jesucrist que actua com a paladí dels pecadors i derrota el diable, després de la fallida d'Adam. Com seva la temàtica suggereix, estava pensada per celebrar les festes de Nadal, i és una clara metàfora de la història de la Salvació.

El tractament dialogat de tota la trama, les insercions de música popular i litúrgica, els canvis rítmics i melòdics, les repeticions onomatopèiques imitant els sons del combat, ... en fan una obra dinàmica i de fàcil audició, que hauríem de situar en els precedents directes del teatre musical.

Mateu Fletxa el Vell (nascut el 1481 a Prades, Baix Camp i mort el 1553 a Poblet), va ser un compositor català del Renaixement. La seva principal contribució va ser la creació del gènere musical de l'ensalada, una variant del madrigal, per a quatre o cinc veus, que combina elements dramàtics i còmics, i populars i cultes.

Va estudiar amb el mestre Joan Castelló. El 1523 va ser nomenat mestre de capella de la Seu de Lleida. El 1525 va ocupar el mateix càrrec probablement a la catedral de Sigüenza i entre el 1544 i el 1548 va ensenyar música a les filles de Carles V, Maria i Joana. En els seus últims anys va ingressar com a monjo a Poblet.

Les seves obres més importants, que van ser molt populars a tota Europa durant el segle XVI, són les ensalades (El Jubilate, El fuego, La bomba, La negrina, La guerra, La viuda, La justa i altres) i alguns villancets.

El seu nebot Mateu Fletxa el Jove (1530–1599) va publicar per primera vegada les Ensalades a Praga el 1581.

El recolzament instrumental d'aquest concert es realitza amb la **tiorba**, instrument de corda pinçada de la família dels arxillaüts format per una caixa de contorn en forma de pera, fons bombat i mànec molt llarg amb doble claviller. Es desenvolupà a Itàlia al final del segle XVI per a realitzar l'acompanyament de les peces en estil recitatiu, i s'adoptà ràpidament a tot Europa com un important instrument de baix continu. Fou molt usat durant el segle XVII per a interpretar la part del continu de la melodia acompanyada.

Nasqué de la necessitat de reforçar el registre greu del llaüt, molt utilitzat i apreciat com a instrument d'acompanyament durant tot el cinc-cents. A aquest se li van afegir cordes greus o bordons, allargant el mànec per tal que produís sons més clars i evitar cordes molt gruixudes que donaven un so opac. A l'extrem d'aquest mànec prolongat s'afegí un segon claviller per a uns bordons que només sonaven a l'aire i que no podien ser modificats per la mà esquerra. En podia tenir de catorze a setze ordres, distribuïts en els dos clavillers: set sobre el mànec amb trasts, i set o nou lligats al segon claviller. Una altra innovació important fou l'adopció de cordes simples en lloc d'ordres dobles com el llaüt.

Josep Martí i Montoliu
Director del Cor Adinoi

I

Tourdion

Thoinot Arbeau (1520-1595)

El grillo

Josquin des Prez (c.1440-1521)

La mi sola

Juan Ponce (1480?-?). *Cancionero de Palacio*

O occhi manza mia

Orlando di Lasso (c.1532-1594)

Tant que vivrai

Claudin de Sermisy (1490-1562)

Il bianco e dolce cigno

Jacob Arcadelt (c.1505-1568)

II

La Justa. Ensalada.

Mateu Fletxa el Vell (1481-1553)

recitants en la declamació:

CRONISTA: Maria Patricio

JOGLAR: Sergi López

UNA VEU: Laia López

ROMANCER: Pablo Carballeira

Cor Adinoi

SOPRANOS: Mireia López, Raquel Mengual, Ana Mendoza, Maria Patricio.

CONTRALTS: Alba Figuerao, Laia López, Rocío Pavón.

TENORS: Èric Sabaté, Joan Ramon Sabaté, Jordi Silvestre.

BAIXOS: Pablo Carballeira, Sergi López.

Ferran Quiroga, *tiorba*
Mireia López, *subdirectora*

Josep Martí i Montoliu, *director*